NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.27.1.2025

Pan
Piotr Tyrlik
Wójt
Gminy Węgierska Górka
Urząd Gminy Węgierska Górka
ul. Zielona 43
34-350 Węgierska Górka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/005 Realizacja Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności ze szczególnym uwzględnieniem wyboru i realizacji inwestycji przez samorząd gminny.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
tel. 48327844200, lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Węgierska Górka[1], ul. Zielona 43, 34-350 Węgierska Górka.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Tyrlik, Wójt Gminy Węgierska Górka[2] od 11 lipca 1994 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez gminy prawidłowego przygotowania do realizacji przedsięwzięć objętych wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności [3]. 2. Prawidłowość realizacji przez gminy przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO i osiąganie zakładanych efektów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2023 r. do 30 września 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[4].
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach.
Kontrolerzy	Marek Matysek, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/178/2025 z 3 października 2025 r. Stanisław Tarnowski, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/179/2025 z 3 października 2025 r. Monika Bukowiec, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/190/2025 z 30 października 2025 r. (akta kontroli str. 1-6)

[1] Dalej: „Urząd Gminy” lub „Urząd”.
[2] Dalej: „Wójt”.
[3] Dalej: „KPO”.
[4] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna[5] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Urzędu Gminy do realizacji przedsięwzięcia objętego wsparciem z w ramach Inwestycji B1.1.3 „Termomodernizacja instytucji edukacyjnych" oraz działania podejmowane w trakcie jego realizacji w okresie objętym kontrolą, przy czym na dzień zakończenia czynności kontrolnych[6] powyższe przedsięwzięcie nie zostało zakończone i nie osiągnięto jeszcze planowanych wskaźników.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Gmina prawidłowo przygotowała się do realizacji przedsięwzięcia objętego wsparciem z KPO polegającym na termomodernizacji Szkoły Podstawowej w Cięcinie oraz Przedszkoli w Ciścu oraz Żabnicy[7]. Uczestniczącym w realizacji Przedsięwzięcia pracownikom Urzędu powierzone zostały określone zadania, umożliwiono im również uczestnictwo w spotkaniach informacyjno-szkoleniowych organizowanych przez instytucje zarządzające, a także zapewniono dostęp do odpowiednich materiałów edukacyjnych.

Realizowane Przedsięwzięcie ujęte było w Strategii Rozwoju Gminy Węgierska Górka na lata 2018-2025[8], a w wieloletnich prognozach finansowych zabezpieczono odpowiednie środki na jego sfinansowanie.

Przeprowadzone postępowanie dot. wyboru wykonawców Przedsięwzięcia odbyło się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych[9], co umożliwiło zawarcie poszczególnych umów z wykonawcami.

W związku ze złożonym wnioskiem o zaliczkę (na kwotę 980,0 tys. zł), Gmina otrzymała w ramach dofinansowania niezbędne środki finansowe, które wykorzystano na realizację robót przewidzianych w umowie i dołączonych do niej harmonogramach rzeczowo-finansowych. Poniesione w związku z tym wydatki dokumentowano w sposób zgodny z określonym w umowie o dofinansowanie zawartej z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej[10], tj. w wyodrębnionej ewidencji księgowej dedykowanej przedmiotowemu Przedsięwzięciu. Poddane kontroli wydatki dotyczące wykonanych prac termomodernizacyjnych spełniały wymogi w zakresie kwalifikowalności.

Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość dotyczyła złożenia w systemie CST 2021[11] wniosków o płatność w zakresie sprawozdawczym[12] (za okresy od 14 października 2024 r. do 31 maja 2025, od 1 do 30 czerwca 2025 r., od 1 do 31 lipca 2025 r. oraz od 1 do 31 sierpnia 2025 r.) z opóźnieniem wynoszącym

---

[5] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.
[6] Czynności kontrolne w Urzędzie Gminy zakończono 5 grudnia 2025 r.
[7] Dalej: „Przedsięwzięcie" lub „Zadanie" lub „Zadanie termomodernizacyjne".
[8] Dalej: „Strategia Rozwoju Gminy" lub „Strategia".
[9] Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm. Dalej: „Pzp".
[10] Dalej: „NFOŚiGW".
[11] Centralny System Teleinformatyczny, stanowiący platformę do zarządzania projektami współfinansowanymi z Funduszy Europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Umożliwia on beneficjentom składanie wniosków o dofinansowanie, płatność, a także zarządzanie dokumentacją projektową, rozliczanie wydatków i komunikację z instytucjami.
[12] Dalej: „Wnioski sprawozdawcze".

od 12 do 75 dni roboczych w stosunku do terminu określonego w § 9 ust. 2 umowy o dofinansowanie[13]. Nie miało to jednak istotnego wpływu na realizację Przedsięwzięcia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[14] kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez gminę prawidłowego przygotowania do realizacji przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania dotyczące realizacji przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO zostały ujęte w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Węgierska Górka[15] i przypisane konkretnym pracownikom zatrudnionym w niżej wymienionych komórkach organizacyjnych Urzędu:

- Referacie Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Zewnętrznych[16] (w którym zatrudnionych było dwóch pracowników), do kompetencji którego przypisano m.in. monitorowanie procesu realizacji Strategii Rozwoju Gminy; prowadzenie stałego monitoringu w zakresie możliwości pozyskiwania środków pomocowych na inwestycje gminne, tworzenie bazy danych potencjalnych źródeł pozyskiwania środków pomocowych i informowanie o powyższym kierowników komórek organizacyjnych Urzędu i jednostek Gminy, a także organizacje pozarządowe; koordynację, nadzór i bieżące monitorowanie procesu aplikacyjnego, realizację oraz rozliczanie poszczególnych projektów; pozyskiwanie środków pozabudżetowych, w tym środków z Unii Europejskiej na dofinansowanie bieżących zadań własnych Gminy, w szczególności gromadzenie dokumentacji, sporządzenie wniosków oraz rozliczanie wykorzystanych środków pozabudżetowych.
- Referacie Inwestycji Komunalnych i Gospodarki Przestrzennej[17] (gdzie sprawami będącymi przedmiotem kontroli zajmowało się trzech pracowników), do kompetencji którego przypisano m.in. wykonywanie zadań z zakresu zamówień publicznych, w szczególności zapewnienie zgodności realizowanych przez Urząd zamówień z ustawą Pzp; prowadzenie postępowań przetargowych oraz dokumentacji związanej z realizacją ustawy Pzp; przygotowanie, prowadzenie i nadzór nad inwestycjami oraz robotami remontowymi; pełnienie funkcji inwestora bezpośredniego w ramach prowadzonych inwestycji; sprawdzanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej projektów oraz aktualizację wycen.

[13] Tj. do trzeciego dnia roboczego każdego miesiąca kalendarzowego.
[14] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.
[15] Dalej: Regulamin Organizacyjny, wprowadzony zarządzeniem Wójta nr W.0050.89.2021 z 26 listopada 2021 r., zmieniony zarządzeniem Wójta nr W.0050.57.2023 z 3 lipca 2023 r.
[16] Dalej zwany także RRGiFZ.
[17] Zwanego dalej także RIKiGP.

- Referacie Finansów, Podatków i Opłat[18] (gdzie sprawami będącymi przedmiotem kontroli zajmowało się dwóch pracowników), do kompetencji którego przypisano m.in. planowanie i realizację budżetu Gminy, w tym sporządzanie Wieloletniej Prognozy Finansowej.

(akta kontroli str. 47-92)

W zakresach czynności służbowych poszczególnych pracowników ww. referatów ujęto zadania związane z realizacją przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO, i tak:

- Kierownikowi RRGiFZ powierzone zostały obowiązki służbowe w zakresie m.in. pozyskiwania środków pozabudżetowych, gromadzenia dokumentacji, sporządzania wniosków, rozliczania wykorzystanych środków pozabudżetowych, a także prowadzenia kontroli gospodarowania środkami publicznymi;
- Kierownikowi RIKiGP (pełniącemu równocześnie funkcję Zastępcy Wójta) - prowadzenia spraw z zakresu inwestycji gminnych, nadzoru nad robotami budowlanymi i remontowymi, rozliczania realizacji zadań inwestycyjnych, sprawdzania dokumentacji projektowo-kosztorysowej i aktualizacji wycen, tworzenia wieloletnich, rocznych i bieżących planów w zakresie inwestycji i remontów, pełnienia funkcji inwestora bezpośredniego w ramach prowadzonych inwestycji Gminy;
- Inspektorowi ds. zamówień publicznych i rozwiązywania problemów alkoholowych (pełniącemu jednocześnie funkcję Zastępcy Kierownika USC) powierzone zostały obowiązki służbowe w zakresie m.in. zapewnienia zgodności realizowanych przez Urząd zamówień z ustawą Pzp, prowadzenia rejestru zamówień publicznych oraz dokumentacji związanej z realizacją tej ustawy, przygotowania umów zawieranych z inspektorami nadzoru dla poszczególnych zadań inwestycyjnych;
- Inspektorowi ds. budownictwa i zagospodarowania przestrzennego - odpowiedzialności za zadania z zakresu ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane[19], w tym współdziałanie z organami nadzoru budowlanego;
- Inspektorowi ds. inwestycyjnych - prowadzenia oraz nadzoru inwestycji w zakresie obiektów infrastruktury technicznej oraz sporządzania dokumentacji „OT";
- Kierownikowi RFPiO (pełniącemu jednocześnie funkcję Skarbnika Gminy) - opracowania projektu planu finansowego, dokonywania na bieżąco ocen i analiz realizacji budżetu, nadzoru nad przestrzeganiem dyscypliny finansów publicznych, terminowego regulowania zobowiązań Gminy, a także nadzoru nad wykonywaniem obowiązków z zakresu rachunkowości;
- Zastępcy Skarbnika Gminy - prowadzenia ewidencji księgowej (w tym księgowanie zaangażowania wydatków, kosztów i zobowiązań), a także ewidencji rozrachunków z tytułu zobowiązań Urzędu Gminy.

(akta kontroli str. 20-35)

[18] Zwany także RFPiO.
[19] Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.

Zgodnie z informacją Wójta zarówno na etapie przeprowadzania przetargu, jak i rozpoczęcia prac budowlanych związanych z termomodernizacją obiektów, w Urzędzie nie wystąpiły problemy wymagające zgłaszania ich do innych podmiotów.

(akta kontroli str. 12, 210)

W ramach realizacji Przedsięwzięcia nie wystąpiły przypadki zgłaszania do Urzędu skarg i wniosków na działania Gminy w tym zakresie.

(akta kontroli str. 210)

W okresie objętym kontrolą Gmina nie była kontrolowana, nie przeprowadzono również audytów w zakresie dotyczącym realizacji przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO.

(akta kontroli str. 210)

Gmina nie korzystała ze wsparcia podmiotów zewnętrznych przy realizacji przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO.

(akta kontroli str. 13, 210)

1.2. Odpowiedzialni za realizację Przedsięwzięcia wspartego środkami z KPO pracownicy Urzędu uczestniczyli w spotkaniach informacyjno-szkoleniowych organizowanych zdalnie przez instytucje zarządzające poszczególnymi programami, jak również korzystali z materiałów szkoleniowych zawartych na ich stronach internetowych.

Zdaniem Wójta nie było potrzeby organizowania dodatkowych szkoleń w tym zakresie, z uwagi na dotychczasowe doświadczenie pracowników w procesach związanych z pozyskiwaniem i wykorzystywaniem środków pomocowych. Pracownicy nie zgłaszali dodatkowych potrzeb szkoleniowych dotyczących wyżej opisanych zagadnień.

W zakresie dotyczącym obsługi systemu CST 2021 oraz działań związanych z termomodernizacją budynków szkolnych upoważnieni pracownicy korzystali z interaktywnych materiałów edukacyjnych utworzonych przez podmioty bezpośrednio zarządzające projektami w zakresie termomodernizacji budynków szkolnych, które zostały przygotowane i udostępnione w formie prezentacji lub materiałów filmowych na stronach internetowych[20].

(akta kontroli str. 13, 211)

1.3. W Strategii Rozwoju Gminy uwzględniono finansowane z KPO przedsięwzięcia dotyczące termomodernizacji obiektów oświatowych na terenie Gminy.

W części X ww. Strategii „Cele strategiczne, cele operacyjne, propozycje zadań" zawarto również zapisy dot.: „Zachowania i ochrony szczególnych walorów

[20] Np. https://instrukcje.cst2021.gov.pl; https://instrukcje.cst2021.gov.pl/?group=wypelnianie-przesylanie-i-poprawa-wniosku; https://www.youtube.com/watch?v=OsjPNmVFwNE; https://www.gov.pl/web/nfosigw/b113-wymiana-zrodel-ciepla-i-poprawa-efektywnosci-energetycznej-szkol-program-priorytetowy-wymiana-zrodel-ciepla-i-poprawa-efektywnosci-energetycznej-szkol

środowiskowych Gminy Węgierska Górka – efektywna ochrona środowiska naturalnego Gminy", w Celu operacyjnym „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków, znajdujących się na terenie Gminy z myślą o zapobieganiu zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego", w propozycjach zadań inwestycyjnych ujęto trzy zadania: „Termomodernizacja obiektów oświatowych w gminie Węgierska Górka"; „Termomodernizacja i adaptacja budynku starego przedszkola w Cięcinie na potrzeby edukacyjno-kulturalne" oraz „Termomodernizacja budynku przedszkola nr 1 i 2 w Ciścu" (rozdział III).

Realizację opisanych powyżej zadań przewidziano zgodnie z harmonogramem realizacji przedmiotowej Strategii na lata 2018-2025.

Jako oczekiwane efekty realizacji Strategii wymieniono m.in. „Ograniczenie niskiej emisji, celem poprawy jakości powietrza na terenie Gminy" (bez podawania wskaźników). Weryfikację skuteczności przewidzianych w Strategii działań powierzono Komitetowi Monitorującemu, w skład którego wchodzili m.in. Wójt, Sekretarz Gminy oraz przedstawiciele Rady Gminy Węgierska Górka[21].

(akta kontroli str. 93-202)

1.4. Gmina zabezpieczyła środki finansowe na realizację Przedsięwzięcia pn. „Termomodernizacja Przedszkola Publicznego nr 1 w Ciścu i Przedszkola Publicznego w Żabnicy" oraz „Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 2 im. Św. Franciszka z Asyżu w Cięcinie". Zadania te ujęto w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2024-2035 uchwałą Rady Gminy z dnia 30 października 2024 r.[22]. Pierwotnie wysokość przewidzianych nakładów określono w kwocie 4 132,4 tys. zł, następnie nieznacznie podniesiono ją do 4 182,5 tys. zł[23].

(akta kontroli str. 203-209)

1.5. Informacje o możliwości objęcia wsparciem z KPO realizowanych przedsięwzięć Gmina pozyskiwała ze stron internetowych instytucji realizujących dany program[24]. Zdaniem Wójta była to preferowana forma pozyskiwania takich danych.

(akta kontroli str. 14)

W sprawie utrudnień w realizacji przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO Wójt poinformował, że były to następujące czynniki: wydłużająca się procedura uzyskania dofinasowania (od naboru do daty podpisania umowy dofinansowania); złożoność procedur administracyjnych i sprawozdawczych (gdzie wymaga się miesięcznego sprawozdawania procesu realizacji projektu); wysokie oczekiwania dotyczące tempa realizacji projektów przy jednoczesnych

[21] Ocenie Komitetu, zgodnie z zapisami Strategii Gminy, podlegają informacje dotyczące realizacji Strategii, w tym wdrażanych projektów, z określeniem wskaźników ilościowych i jakościowych.

[22] Uchwała nr 0007.IV.42.2024 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 30 października 2024 r. w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Węgierska Górka na lata 2024-2035.

[23] Na podstawie dwóch uchwał: nr 0007.X.114.2025 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 26 czerwca 2025 r. oraz nr 0007.XI.127.2025 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 16 września 2025 r.

[24] Np. https://www.katowice.uw.gov.pl/wydzial/wydzial-rozwoju-i-wspolpracy-terytorialnej/aktywny-maluch-2022-2029-informacje-podstawowe; https://www.gov.pl/web/nfosigw/planowany-nabor-wnioskow-w-ramach-kpo-na-termomodernizacje-szkol; a także strony internetowej NFOŚiGW.

możliwych do wystąpienia opóźnieniach w przekazywaniu środków; trudności w wyborze wykwalifikowanych wykonawców (szczególnie w branżach technicznych i budowlanych); ryzyko inflacji i wzrostu kosztów materiałów oraz usług, które utrudniają utrzymanie budżetu projektu.

W ocenie Wójta, do dobrych praktyk w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków KPO można zaliczyć w szczególności: rzetelne przygotowanie projektu poprzedzone analizą potrzeb, co umożliwiło właściwe zaplanowanie harmonogramu działań i efektywne wykorzystanie środków finansowych; wprowadzenie regularnego monitoringu rzeczowo-finansowego z wykorzystaniem narzędzi informatycznych (tj. systemu CST 2021), co przyczyniło się do bieżącego nadzoru nad realizacją zadań oraz wczesnego identyfikowania potencjalnych nieprawidłowości; organizację cyklicznych spotkań zespołu projektowego, w trakcie których omawiano postępy realizacji, problemy wykonawcze oraz działania naprawcze; zapewnienie bieżącej komunikacji z instytucją nadzorującą, co umożliwiało szybkie wyjaśnianie kwestii proceduralnych i przyspieszało procesy decyzyjne, upowszechnianie informacji o projekcie w mediach społecznościowych, co zwiększyło przejrzystość i świadomość społeczną co do sposobu wykorzystania środków z KPO.

(akta kontroli str. 14)

NIK podziela pogląd Wójta uznając jednocześnie, iż wykonanie tych czynności powinno stanowić standardowe postępowanie w zakresie realizacji projektów współfinansowanych ze środków KPO.

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie organizacyjne i finansowe Urzędu Gminy do realizacji Przedsięwzięcia. W okresie objętym kontrolą, w Gminie zapewniono odpowiednie przygotowanie do realizacji Przedsięwzięcia w ramach Inwestycji B1.1.3 objętego wsparciem z KPO zarówno pod względem organizacyjnym, jak i finansowym. Realizujący poszczególne zadania pracownicy Urzędu wykonywali swoje obowiązki na podstawie powierzonych zakresów czynności służbowych, w których uwzględniono szereg zadań, w tym związanych z realizacją inwestycji współfinansowanych środkami pozyskanymi ze źródeł zewnętrznych. Umożliwiono im również podnoszenie swoich kwalifikacji m.in. poprzez udział w szkoleniach dot. realizacji przedsięwzięć dofinansowanych środkami spoza budżetu Gminy. Niezbędne dla realizacji zadania środki finansowe zostały zabezpieczone w budżecie Gminy z odpowiednim wyprzedzeniem, w kwotach zgodnych z wymaganymi w związku z pozyskanym dofinansowaniem.

OBSZAR

2. Prawidłowość realizacji przez gminę przedsięwzięć objętych wsparciem z KPO i osiąganie zakładanych efektów.

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 września 2025 r. Gmina złożyła wniosek o wsparcie z KPO w ramach Inwestycji B1.1.3 „Termomodernizacja instytucji edukacyjnych” - w dniu 14 października 2024 r., dot. zadania „Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 2 im. Św. Franciszka z Asyżu

w Cięcinie. Termomodernizacja Przedszkola Publicznego nr 1 w Ciścu. Termomodernizacja Przedszkola Publicznego w Żabnicy"[25].

(akta kontroli str. 225, 243-276)

Złożony wniosek został rozpatrzony pozytywnie, w związku z czym 14 maja 2025 r. – tj. po upływie 212 dni kalendarzowych - zawarto umowę[26] z NFOŚiGW w sprawie dofinansowania Zadania termomodernizacyjnego w wysokości 3 275,7 tys. zł (całkowita wartość tego zadania wyniosła 4 032,8 tys. zł). Przyczyną wydłużonego okresu zawarcia umowy były wzajemne ustalenia dot. m.in. uzupełniania i uszczegóławiania danych w załącznikach, doprecyzowania wartości wskaźników rzeczowych i ekologicznych, a także uszczegółowienia opisów Przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 224-225 ,291-321)

2.3. Umowa z 14 maja 2025 r. została zawarta zgodnie z art. 14lzh ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju[27] i określała stosownie do art. 14lzh ust. 2 ww. ustawy zasady realizacji Przedsięwzięcia, w tym: opis Przedsięwzięcia[28]; wysokość przyznanych środków oraz sposób ustalania terminów i warunków przekazywania środków, a także harmonogram dokonywania wydatków przez ostatecznego odbiorcę wsparcia; zobowiązanie do przechowywania dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli przez okres wskazany w umowie; zobowiązanie do poddania się kontroli i tryb kontroli realizacji Przedsięwzięcia; termin i sposób rozliczenia Przedsięwzięcia oraz ewentualnych zaliczek; formy zabezpieczeń należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy; warunki rozwiązania umowy ze względu na nieprawidłowości występujące w trakcie realizacji Przedsięwzięcia; warunki i terminy zwrotu środków, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w sposób nienależny; zobowiązanie do prowadzenia działań informacyjnych o finansowaniu Przedsięwzięcia ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; postanowienia umożliwiające monitorowanie i sprawozdawanie z osiągania wskaźników inwestycji, w ramach której jest realizowane Przedsięwzięcie.

Ponadto w Umowie określono m.in. wkład ponoszony przez Gminę[29]; zobowiązania Gminy do realizacji Zadania termomodernizacyjnego zgodnie z zatwierdzonym wnioskiem, harmonogramem i opisem Przedsięwzięcia; obowiązki Gminy w zakresie m.in. rzetelnego oszacowania ryzyka wystąpienia podwójnego finansowania i poważnych nieprawidłowości w związku z realizacją

[25] Gmina złożyła również wniosek 9 września 2024 r. o wsparcie w ramach inwestycji A4.2.1, dot. realizacji innego zadania, tj. „Budowa żłobka w Węgierskiej Górce" w ramach programu „Wsparcie programów dofinansowanych miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce)". Wniosek ten został pozytywnie rozpatrzony i 21 marca 2025 r. podpisano z Wojewodą Śląskim umowę na dofinansowanie budowy żłobka w wysokości 4 104,0 tys. zł. Zadanie to dotyczyło budowy żłobka na ul. Partyzantów w Węgierskiej Górce2.

[26] Umowa nr KPOD.03.05-IW.04-0093/24. Dalej: „umowa z 14 maja 2025 r." lub „Umowa".

[27] Dz. U. z 2025 r., poz. 198. Dalej „uozppr".

[28] W tym cel, na jaki przyznano środki, i termin jego realizacji.

[29] Wydatki wykraczające poza maksymalną kwotę wydatków kwalifikowanych zgodnie z umową z 14 maja 2025 r. miały być ponoszone przez Gminę.

Przedsięwzięcia; wymogi nałożone na Gminę związane z zasadą DNSH[30] oraz obowiązki sprawozdawcze[31]; warunki uznania wydatków za kwalifikowalne, w tym dotyczące okresu ich poniesienia[32], a także trwałości Przedsięwzięcia; zasady dotyczące procedury udzielania zamówień w ramach wydatków kwalifikowalnych oraz prowadzenia ewidencji księgowej.
Ww. umowa została podpisana przez osoby do tego uprawnione[33] i zawierała 16 załączników, w tym m.in. harmonogram realizacji Przedsięwzięcia, harmonogram płatności, opis Przedsięwzięcia, umowy z bankiem o prowadzenie rachunku bankowego dla potrzeb przekazywania płatności w formie zaliczki i refundacji poniesionych wydatków oraz zasady dot. wydatków kwalifikowanych w ramach programów objętych wsparciem ze środków KPO[34].

Realizacja Przedsięwzięcia polegała na wykonaniu prac termomodernizacyjnych trzech obiektów publicznych: Szkoły Podstawowej w Cięcinie oraz przedszkoli w Ciścu oraz Żabnicy, w tym m.in. ociepleniu ścian zewnętrznych, dachów, stropów nad nieogrzewanymi piwnicami; wymianie stolarki okiennej i drzwiowej; modernizacji instalacji c.o., w tym zabudowie nowych grzejników oraz zaworów termostatycznych, a także montażu instalacji fotowoltaicznej (PV)[35] oraz magazynów energii[36].

W ramach realizacji Zadania uwzględniono konieczność opracowania audytów energetycznych, dokumentacji technicznych, usług nadzoru oraz działania edukacyjne[37].

[30] Tj. zasadą „nie czyń poważnych szkód" (Do No Significant Harm). DNSH oznacza niewspieranie ani nieprowadzenie działalności gospodarczej, która czyni poważne szkody dla któregokolwiek z celów środowiskowych, w stosownych przypadkach, w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852. Taki wymóg wynika z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

[31] W tym w przypadku gdy nie poniesiono w danym okresie sprawozdawczym wydatków kwalifikowanych Gmina miała obowiązek złożenia do trzeciego dnia roboczego każdego miesiąca kalendarzowego wniosku o płatność w części sprawozdawczej. Ponadto w każdym wniosku o płatność Gmina była zobowiązana do przedstawienia postępów w realizacji Przedsięwzięcia.

[32] Okres kwalifikowania wydatków rozpoczął się 14 października 2024 r. i kończyć się będzie 30 czerwca 2026 r.

[33] Tj. Wójta i Skarbnika Gminy.

[34]Tj. dokument opracowany przez NFOŚiGW w lipcu 2024 r. „Zasady w zakresie wydatków kwalifikowanych w ramach programów objętych wsparciem ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)". Dalej: Zasady w zakresie wydatków kwalifikowanych. W dokumencie wskazane były ogólne warunki dotyczące kwalifikowania wydatków, w tym okres kwalifikowalności, podmioty uprawnione do ponoszenia wydatków, zakaz podwójnego finansowania oraz wskazanie, że podatek od towarów i usług jest wydatkiem niekwalifikowalnym, a także kategorie wydatków kwalifikowalnych oraz kategorie wydatków niekwalifikowalnych.

[35] Wskazano instalacje PV o mocy minimalnej: Szkole Podstawowej w Cięcinie - 21,00 kW, w przedszkolu w Ciścu – 10,00 kW, w przedszkolu w Żabnicy – 20,00 kW.

[36] Magazyny energii o pojemności: w Szkole Podstawowej w Cięcinie – 0,010 MWh, w przedszkolu w Ciścu – 0,0075 MWh, a w przedszkolu w Żabnicy – 0,010 MWh.

[37] W tym zajęcia edukacyjne z ekspertami branżowymi i nauczycielami dotyczące zagadnień z branży OZE oraz metod - poprawy efektywności energetycznej.

Przyjęto również wskaźniki rzeczowe[38] i ekologiczne[39] Przedsięwzięcia, których osiągnięcie zaplanowano na rok 2026 r.

(akta kontroli str. 291-357)

2.5. Realizacja Przedsięwzięcia przebiegała zgodnie z postanowieniami umowy i stanowiącego jeden z załączników do niej harmonogramu. Przed zawarciem umowy opracowano audyty energetyczne „ex ante"[40], a w drugim kwartale 2025 r. niezbędną dokumentację techniczną wraz z wymaganymi opiniami, uzgodnieniami i dokumentacją przetargową[41]. Natomiast do końca drugiego kwartału 2026 r., zgodnie z ww. harmonogramem mają zostać zakończone audyty energetyczne ex-post, prace termomodernizacyjne, czynności wykonane przez inspektora nadzoru, działania edukacyjne i promujące aktywność fizyczną oraz działania informacyjne i promujące KPO. Zarówno umowa, jak i harmonogram realizacji Przedsięwzięcia, w okresie objętym kontrolą nie były zmieniane.

(akta kontroli str. 322-324, 762)

2.6. W ewidencji księgowej Urzędu wyodrębniono konta księgowe dla środków dotacji na realizację umowy, stosownie do wymogów określonych w art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[42] oraz w § 14 umowy. Otrzymane środki ewidencjonowano na koncie 720-014 „Przychody z tyt. dochodów budż._Dotacja „Termom. SP2 w Cięcinie, Przedszkola Publ. w Żabnicy i Cisiec 1", a poniesione wydatki na koncie 080-0105 „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych – termomodernizacja". Prowadzona ewidencja umożliwiała identyfikację wszystkich transakcji i poszczególnych operacji bankowych związanych z Przedsięwzięciem. Wykorzystywany system księgowy umożliwiał również wygenerowanie kompletnych zapisów księgowych odzwierciedlających operacje dotyczące dotacji.

(akta kontroli str. 644-675)

2.7. W załączniku nr 13 do wniosku o dofinansowanie Zadania zamieszczono oświadczenie, że Gmina zobowiązuje się do zawarcia w dokumentacji przetargowej wymogu dla wykonawców robót, aby dokumentacja techniczno-budowlana oraz realizacja prac modernizacyjnych były spójne z zasadą DNSH,

---

[38] Tj. 1. Zmodernizowane energetycznie budynki placówek oświatowcy (3 szt); 2. Zmodernizowane lub wymienione źródła ciepła w budynkach placówek oświatowych (1 szt.); 3. Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii (0,078 MW); 4. Powierzchnia budynków o regulowanej temperaturze powietrza [Af] (2339,79 m^2); 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych OZE (0,051 MWe); 6. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych OZE (0,027 MWt); 7. Pojemność magazynów energii elektrycznej (0,0275 MWh).

[39] Tj. 1. Oszczędności pod względem rocznego zużycia energii pierwotnej (507,2 MWh/rok); 2. Roczne zmniejszenie zużycia energii końcowej (237,0 MWh/rok), w tym: ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (146,5 MWh/rok) oraz ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (90,5 MWh/rok); 3. Szacowana redukcja emisji gazów cieplarnianych (148 Mg/rok).

[40] Audyty energetyczne ex-ante opracowane 10 i 11 października 2024 r. stanowiły załącznik nr 10 do wniosku o dofinansowania Zadania Termomodernizacyjnego.

[41] Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych 4 czerwca 2025 r., a Specyfikacja warunków zamówienia również 4 czerwca 2025 r. została udostępniona na stronie internetowej prowadzonego postępowania (https://ezamowienia.gov.pl)

[42] Dz. U. z 2025 r. poz. 1483.

a także do monitorowania i dokumentowania realizacji Przedsięwzięcia zgodnie z tą zasadą. Również w § 4 ust. 1 i 2 Umowy Gmina zobowiązała się do bieżącego gromadzenia informacji, danych oraz dokumentacji w ww. zakresie, a także do opracowania okresowego sprawozdania potwierdzającego realizację Przedsięwzięcia zgodnie z zasadą DNSH w terminie do końca miesiąca następującego po upływie roku od zawarcia umowy, oraz złożenia raportu końcowego najpóźniej wraz z wnioskiem o płatność końcową. W związku z tym Urząd Gminy do dnia zakończenia kontroli nie był zobowiązany do opracowania ww. okresowego sprawozdania.

Zawierając umowy z poszczególnymi wykonawcami na realizację Przedsięwzięcia, Gmina zobligowała ich m.in. do: wykonania przedmiotu umowy z materiałów, które powinny odpowiadać co do jakości wymaganiom określonym w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych[43] oraz w dokumentacji technicznej; wykonywania pomiarów i badań materiałów oraz robót zgodnie z zasadami kontroli jakości materiałów i robót określonymi w dokumentacji technicznej; okazywania na każdym etapie realizacji robót na żądanie inspektora nadzoru świadectw dopuszczających materiały do obrotu i stosowania w budownictwie; segregowania, składowania i unieszkodliwiania wszelkich odpadów, nieczystości i gruzu budowlanego powstającego w trakcie procesu prowadzenia robót budowlanych, a także ich wywóz.

Kierownicy budowy zatwierdzali materiały, które następnie były wykorzystywane do prac termomodernizacyjnych w badanym Przedsięwzięciu[44].

(akta kontroli str. 287-288, 301, 468-471, 505-508, 539-542)

Wójt Gminy, informując o stosowaniu zasady DNSH wskazał, że materiały oraz urządzenia stosowane przy wykonywaniu termomodernizacji posiadały stosowne certyfikaty, a związana z tym dokumentacja znajduje się u poszczególnych kierowników robót. Dodał również, że stosowna dokumentacja była przedstawiana i udostępniana inspektorowi nadzoru, a na etapie odbioru końcowego będzie przekazana Gminie jako zamawiającemu. Wójt nadmienił ponadto, że na etapie projektowania Przedsięwzięcia zapewnione zostało spełnienie i zachowanie zgodności projektu z zasadą DNSH w oparciu o opracowany audyt energetyczny ex ante oraz świadectwo charakterystyki energetycznej budynków. Jego zdaniem realizacja Zadania będzie zgodna z ww. zasadą, ponieważ nie zidentyfikowano żadnego ryzyka degradacji środowiska związanego z zachowaniem jakości. Wójt podkreślił przy tym, że inwestycja ta ma na celu poprawę efektywności energetycznej i tym samym ograniczenie zużycia energii cieplnej, elektrycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i gazów do atmosfery.

(akta kontroli str. 678-679)

[43] Dz. U. z 2021 r. poz. 1213.

[44] W formie dokumentu „Zatwierdzanie materiałów", w którym wskazywano producenta i nazwę używanego materiału, a w załączniku przedstawiano m.in. deklarację właściwości użytkowych danego materiału lub karty techniczne wydawane przez producenta.

2.8. Harmonogram płatności stanowiący załącznik do umowy z 14 maja 2025 r. przewidywał wysłanie pierwszego wniosku o płatność (dot. wypłaty zaliczki[45]) w wysokości 982,7 tys. zł w terminie od 1 do 31 maja 2025 r. W związku z zakończeniem postępowania przetargowego w trybie Pzp w lipcu 2025 r., w dniu 19 września 2025 r. Gmina złożyła wniosek o zmianę ww. harmonogramu, który następnie NFOŚiGW zaakceptował 24 września 2025 r. Zgodnie ze zmienionym harmonogramem, 19 września 2025 r. Gmina złożyła za pośrednictwem systemu CST 2021 wniosek zaliczkowy na kwotę 980,0 tys. zł[46], którą Gmina otrzymała 16 października 2025 r.

(akta kontroli str. 325, 358-360, 652)

Wójt wyjaśnił, że wniosek o zmianę harmonogramu płatności miał na celu uwzględnienie terminów realizacji Zadania przez poszczególnych wykonawców. Natomiast odnośnie do problemów z przekazywaniem Gminie środków z KPO na realizację Przedsięwzięcia poinformował, że dotychczas takie nie wystąpiły.

(akta kontroli str. 363, 762)

2.9. Gmina przeprowadziła postępowanie w trybie podstawowym bez przeprowadzania negocjacji, o którym mowa w art. 275 pkt 1 Pzp[47]. Wartość zamówienia ustalono na kwotę 3 677,2 tys. zł. Przedmiot zamówienia składał się z trzech części: 1) „Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 2 im. Św. Franciszka z Asyżu w Cięcienie"[48]; 2) „Termomodernizacja Przedszkola Publicznego nr 1 w Ciścu"[49] oraz 3) „Termomodernizacja Przedszkola Publicznego w Żabnicy"[50].

(akta kontroli str. 376

W zakresie podziału zamówienia na trzy części Wójt Gminy wyjaśnił, że w ramach jednego projektu realizowane są trzy zadania, które mają wspólne założenia termomodernizacyjne, jednak każde z nich różni się indywidualnym zakresem prac. Dodał przy tym, że zamówienie to dotyczy trzech placówek oświatowych, tj. dwóch przedszkoli i jednej szkoły podstawowej, co ma znaczenie w rozliczeniu księgowym, a także że placówki te są zlokalizowane w trzech różnych miejscowościach.

(akta kontroli str. 679

Analiza przeprowadzonego postępowania wykazała, że zamówienie to zostało udzielone z zachowaniem przepisów Pzp. Prawidłowo zastosowano zasady zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, przejrzystości i proporcjonalności, i tak:

- 2 czerwca 2025 r. została powołana Komisja Przetargowa[51];
- 4 czerwca 2025 r. wszczęto postępowanie zgodnie z art. 276 ust. 1 Pzp

[45] Dalej: „wniosek zaliczkowy".
[46] Zgodnie ze zmienionym harmonogramem pierwszy wniosek o zaliczkę należało przekazać w terminie od 1 do 30 września 2025 r., a wysokość zaliczki wynosiła 980,0 tys. zł.
[47] Postępowanie to było ujęte w planie postępowań o udzielenie zamówień na 2025 r. w pozycji 1.1.6.
[48] O wartości 1 723,3 tys. zł.
[49] O wartości 1 177,8 tys. zł.
[50] O wartości 776,1 tys. zł.
[51] Powołana zarządzeniem Wójta nr W.0050.023.2025.

poprzez zamieszczenie w Biuletynie Zamówień Publicznych[52] ogłoszenia o zamówieniu;
- tego samego dnia na stronie internetowej prowadzonego postępowania została udostępniona Specyfikacja warunków zamówienia[53];
- 18 czerwca 2025 r. zamieszczono w BZP zmianę ogłoszenia o zamówieniu oraz opublikowano SWZ po zmianach[54], a także zamieszczono odpowiedzi na pytania zadane przez oferentów;
- 26 czerwca 2025 r. o godzinie 11:00 nastąpiło otwarcie ofert, tj. zgodnie z art. 222 ust. 1 Pzp. Do zamówienia złożono osiem ofert[55], żadnej oferty nie odrzucono;
- 30 czerwca 2025 r., zgodnie z art. 81 ust. 1 Pzp poinformowano Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o złożonych ofertach;
- wezwania do złożenia środków dowodowych w zakresie spełnienia warunków udziału w postępowaniu wystosowano do trzech wykonawców;
- 11 lipca 2025 r., zgodnie z art. 253 ust. 2 Pzp udostępniono informację o wyborze najkorzystniejszej oferty dla trzech części zamówienia;
- 24 lipca 2025 r. zakończono postępowanie w trybie art. 254 pkt 1 Pzp, tj. zawarto umowy z poszczególnymi wykonawcami;
- 30 lipca 2025 r. zgodnie z art. 309 ust. 1 Pzp zamieszczono w BZP ogłoszenie o wyniku postępowania.

(akta kontroli str. 366-458)

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyłoniono trzech różnych wykonawców, z którymi 24 lipca 2025 r. zawarte zostały umowy na wykonanie prac termomodernizacyjnych[56] na poszczególne części zamówienia[57]. W umowach zawarto zapisy dot. m.in. obowiązków Gminy oraz wykonawców; terminów wykonania prac; informacji o kierowaniu robotami oraz pełnieniu nadzoru inwestorskiego; zasad dostępu do terenu budowy; wynagrodzeń dla wykonawców i informacje o dokonywanych płatnościach; zasad i terminów odbiorów wykonanych prac; gwarancji jakości, zabezpieczenia należytego wykonania umów oraz ubezpieczenia wykonawców; kar umownych i warunków odstąpienia od umów. Do każdej z tych umów załączany był m.in. harmonogram rzeczowo-finansowy.

(akta kontroli str. 465-496, 502-530, 536-565)

[52] Dalej: „BZP".
[53] Dalej: „SWZ".
[54] Zmiana dotyczyła terminu składania ofert (z: 23 czerwca 2025 r. do godziny 10:00 na: 26 czerwca 2025 r. do godziny 10:00) oraz zmiany terminu otwarcia ofert (z: 23 czerwca 2025 r. o godzinie 11:00 na: 26 czerwca 2025 r. o godzinie 11:00).
[55] Do pierwszej części zadania wpłynęło siedem ofert, do drugiej części – pięć, a do trzeciej części – siedem.
[56] Tj. umowa nr ROR.272.172.2025 dla 1 części zamówienia; umowa nr ROR.272.173.2025 dla 2 części zamówienia oraz umowa nr ROR.272.174.2025 dla 3 części zamówienia.
[57] Dla pierwszej części zamówienia wybrano wykonawcę, który złożył ofertę nr 8 i dostał w wyniku oceny ofert 100 pkt (na 100 pkt możliwych). Dla drugiej wybrano wykonawcę, który złożył ofertę nr 7 i dostał w wyniku oceny ofert 100 pkt. Dla trzeciej wybrano wykonawcę, który złożył ofertę nr 3 i dostał w wyniku oceny ofert 100 pkt.

Dla każdej z ww. części zamówienia Gmina zawarła 24 lipca 2025 r. umowy na pełnienie funkcji Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.

(akta kontroli str. 497-501, 531-535, 566-570)

W maju 2025 r. opracowany został dokument zawierający ocenę ryzyka w zakresie zakazu podwójnego finansowania[58] przy projektach realizowanych przez Gminę. Prawdopodobieństwo wystąpienia takiego finansowania oszacowano jako niskie, wskazując jednocześnie, że skutkiem jego wystąpienia byłaby utrata dofinansowania lub korekta finansowa. W dokumencie tym określono środki zapobiegawcze, w tym oświadczenie o braku podwójnego finansowania składane na etapie aplikowania o dofinansowanie; weryfikacja źródeł finansowania pod kontem możliwości wystąpienia współfinansowania tych samych działań w ramach innych programów oraz analiza kwalifikowalności kosztów przez osoby do tego merytorycznie przygotowane.

(akta kontroli str. 289-290)

Po zawarciu umów z poszczególnymi wykonawcami[59] (tj. od 24 lipca 2025 r.), Gmina poniosła wydatki w wysokości 306,1 tys. zł[60], z czego 237,1 tys. zł stanowiły wydatki kwalifikowane[61] - tj. wydatki spełniające wymogi w zakresie kwalifikowalności[62], tzn. były: zgodne z obowiązującymi przepisami prawa; niezbędne do realizacji Przedsięwzięcia; poniesione przez Gminę w okresie kwalifikowalności wydatków; należycie udokumentowane i wprowadzone do ewidencji księgowej. Powyższe wydatki nie podlegały wyłączeniu z finansowania NFOŚiGW.

(akta kontroli str. 645-674)

Wójt Gminy oświadczył, że wydatki poniesione na sporządzenie audytu energetycznego i świadectw charakterystyki energetycznej budynków oraz na opracowanie pełnej dokumentacji przetargowej nie zostały dotychczas ujęte w kosztach kwalifikowalnych we wniosku refundacyjnym[63] *„(...) ponieważ na etapie składania wniosku o dofinansowanie koszty na prowadzenie prac termomodernizacyjnych były już na tyle wysokie, że przekraczałyby dopuszczalne limity dofinansowania. Tym samym, na tym etapie, zrezygnowano z ujęcia tych kosztów do refundacji*". Wójt dodał przy tym, że *„(...) nie wyklucza to przedstawienia*

[58] Dokument „Szacowanie ryzyka w zakresie podwójnego finansowania oraz poważnych nieprawidłowości w ramach projektów realizowanych przez Gminę Węgierska Górka".

[59] W związku z opracowaniem wniosku o dofinansowanie, 15 listopada 2024 r. (tj. w okresie przed zawarciem umów z wykonawcami) Gmina poniosła wydatek w kwocie 29,5 tys. zł na opracowanie audytu energetycznego oraz świadectw charakterystyki budynków.

[60] Tj. wydatki poniesione na: roboty termomodernizacyjne w wysokości 148,7 zł oraz 137,9 tys. zł, wykonywany nadzór inwestorski w wysokości 2,6 tys. zł oraz 2,3 tys. zł, a także opracowanie pełnej dokumentacji przetargowej w wysokości 14,5 tys. zł.

[61] Jako wydatki kwalifikowane wykazano wartości netto z faktur wystawionych za wykonane roboty termomodernizacyjne (120,9 tys. zł oraz 112,1 tys. zł) oraz wykonywany nadzór inwestorski nad tymi pracami (2,1 tys. zł oraz 1,9 tys. zł).

[62] Roboty budowlane były wymienione w Zasadach w zakresie wydatków kwalifikowanych jako jedna z kategorii takich wydatków. Natomiast zgodnie z załącznikiem nr 1 do programu priorytetowego Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół „Ramowy katalog kosztów/wydatków kwalifikowanych" kwalifikowane mogą być też koszty związane z rolą pełnienia funkcji nadzoru inwestorskiego.

[63] Złożonym 25 września 2025 r.

tych kosztów (które spełniają warunek kwalifikowalności) w rozliczeniu końcowym pod warunkiem pojawienia się oszczędności w całkowitych kosztach projektu (np. oszczędności w ramach działań promocyjnych i edukacyjnych lub prac/robót termomodernizacyjnych)".

(akta kontroli str. 770)

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny potwierdziły wykonywanie prac termomodernizacyjnych, w tym m.in. docieplenie dachu, wymianę okien dachowych, wymianę stolarki zewnętrznej – okien w Przedszkolu w Ciścu i Żabnicy, a także modernizację centralnego ogrzewania w Szkole Podstawowej w Cięcinie. Wskazane prace były ujęte w przyjętych harmonogramach.

(akta kontroli str. 741-760)

2.10. Do dnia zakończenia kontroli wszystkie przyznane środki finansowe Gmina wykorzystała na roboty ujęte w poszczególnych harmonogramach, w związku z czym nie zaistniała konieczność dokonania ich całkowitego lub częściowego zwrotu.

(akta kontroli str. 364, 735)

2.11. Zgodnie z § 11 umowy, osiągnięte wartości wskaźników Przedsięwzięcia powinny zostać wykazane przez Gminę najpóźniej we wniosku o płatność końcową. W umowie nie wyznaczano wartości pośrednich wskaźników, w związku z czym we wszystkich składanych wnioskach o płatność[64] w zakresie stopnia realizacji poszczególnych wskaźników wpisywano ich stopień na poziomie 0,00%.

(akta kontroli str. 310)

W związku z realizacją Przedsięwzięcia, w okresie od 1 stycznia 2023 do 30 września 2025 r. , Gmina nie była poddana kontrolom realizowanym przez podmioty zewnętrzne.

(akta kontroli str. 365)

2.12. W związku z udzieleniem wsparcia z KPO, w okresie objętym kontrolą Gmina złożyła cztery wnioski sprawozdawcze[65], wniosek zaliczkowy oraz wniosek o płatność w zakresie refundacyjnym. We wnioskach sprawozdawczych wykazano zgodnie z § 9 umowy z dnia 14 maja 2025 r. postępy w realizacji Przedsięwzięcia, w tym dotyczące opracowania audytów energetycznych, opracowania niezbędnej dokumentacji technicznej, termomodernizacji Szkoły Podstawowej w Cięcinie oraz Przedszkoli w Ciścu i w Żabnicy, a także nadzoru inwestorskiego oraz działań edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych[66].

[64] Tj. sprawozdawczych, zaliczkowych i w zakresie refundacji.

[65] Tj. za okresy: od 14 października 2024 r. do 31 maja 2025 r., od 1 czerwca 2025 r. do 30 czerwca 2025 r., od 1 lipca 2025 r. do 31 lipca 2025 r., od 1 sierpnia 2025 r. do 31 sierpnia 2025 r. oraz od 1 września 2025 r. do 30 września 2025 r.

[66] Z uwagi na niezakończenie prac termomodernizacyjnych we wnioskach w zakresie stopnia realizacji poszczególnych wskaźników wpisywano ich stopień na poziomie 0,00%.

Wnioski te nie były jednak złożone w terminie wskazanym w § 9 umowy z dnia 14 maja 2025 r., co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto, Gmina złożyła 19 września 2025 r. jeden wniosek zaliczkowy oraz 25 września 2025 r. jeden refundacyjny[67], w którym przedstawiła źródła finansowania, w tym wydatki kwalifikowalne[68] oraz wkład własny[69], a także wskazała pod te wydatki dokumenty księgowe.

(akta kontroli str. 571-643)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Złożenie w systemie CST 2021 nw. wniosków sprawozdawczych 19 września 2025 r., tj. po terminie wskazanym w § 9 ust. 2 umowy (do trzeciego dnia roboczego każdego miesiąca kalendarzowego), i tak:

- wniosek sprawozdawczy za okres od 14 października 2024 r. do 31 maja 2025 r. złożony został z opóźnieniem 75 dni roboczych (termin na złożenie upłynął z dniem 4 czerwca 2025 r.);
- wniosek sprawozdawczy za okres od 1 czerwca 2025 r. do 30 czerwca 2025 r. złożony został z opóźnieniem 55 dni roboczych (termin na złożenie upłynął z dniem 3 lipca 2025 r.);
- wniosek sprawozdawczy za okres od 1 lipca 2025 r. do 31 lipca 2025 r. złożony został z opóźnieniem 32 dni roboczych (termin na złożenie upłynął z dniem 5 sierpnia 2025 r.);
- wniosek sprawozdawczy za okres od 1 sierpnia 2025 r. do 31 sierpnia 2025 r. złożony został z opóźnieniem 12 dni roboczych (termin na złożenie upłynął z dniem 3 września 2025 r.);

Wnioski sprawozdawcze za okresy od daty zawarcia Umowy (14 maja 2025 r.) do końca sierpnia 2025 r. były przez pracowników Urzędu Gminy wprowadzone do systemu CST 2021 w lipcu i sierpniu 2025 r., jednakże z uwagi na konieczność naniesienia w nich poprawek, w tym w zakresie pierwszego wniosku sprawozdawczego (który powinien być złożony od 14 października 2024 r. do 31 maja 2025 r.) zostały one ostatecznie złożone 19 września 2025 r.

(akta kontroli str. 571-615)

Wójt Gminy wyjaśnił, że po podpisaniu umowy w systemie CST 2021 został przygotowany wniosek o zaliczkę, a następnie wnioski sprawozdawcze za okresy od daty podpisania umowy do końca sierpnia 2025 r. Wskazał, że pierwszy wniosek sprawozdawczy musiał być zmieniony z powodu błędnie wprowadzonego okresu sprawozdawczego, który powinien rozpoczynać się od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, tj. 14 października 2024 r., a nie od daty podpisania umowy (tj. 14 maja 2025 r.). Wójt nadmienił przy tym, że *„(...) wypełnienie i zamieszczenie w systemie CST2021 wniosku sprawozdawczego za okres*

[67] Korekta wniosku została złożona 3 listopada 2025 r.
[68] Wynoszące 237,1 tys. zł.
[69] Wynoszący 54,5 tys. zł.

od 14 października 2024 r. do 31 maja 2025 r. spowodowało przypisanie kolejnych numerów wniosków nie adekwatnych do okresów sprawozdawczych. Tym samym wniosek zaliczkowy, który był wprowadzony do systemu CST 2021 jako pierwszy, musiał być zmieniony na wniosek sprawozdawczy z podziałem na 4 okresy (tj. za od 14.10.2024 do 31.05.2025 oraz za czerwiec, lipiec, sierpień 2025 r.), a następnie został złożony wniosek zaliczkowy i wniosek rozliczający zaliczkę. Pozostałe wcześniej wprowadzone wnioski w systemie CST 2021 zostały usunięte, a poprawione wnioski sprawozdawcze oraz wniosek o zaliczkę zostały przyjęte w systemie CST 2021 i zatwierdzone 19.09.2025 r.".

(akta kontroli str. 769)

NIK wskazuje, że Gmina była zobowiązana do realizacji obowiązków sprawozdawczych, w tym do składania wniosków sprawozdawczych w terminie wskazanym w § 9 ust. 2 Umowy,

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia realizację przez Gminę badanego Przedsięwzięcia. Umowę zawarto zgodnie z art. 14lzh ust. 1 i 2 uozppr, a następnie dokonano wyboru wykonawców prac termomodernizacyjnych w trybie przewidzianym w art. 275 pkt 1 Pzp. Gmina terminowo złożyła wniosek zaliczkowy, a środki otrzymywane w ramach dofinansowania wykorzystano zgodnie z umową. Prace termomodernizacyjne były wykonane zgodnie z terminami określonymi w harmonogramach. Zarówno wnioski sprawozdawcze jak i wniosek o płatność w zakresie refundacyjnym zawierały wszystkie wymagane dane, jednak wnioski sprawozdawcze złożono z opóźnieniem wynoszącym od 12 do 75 dni roboczych w stosunku do terminu określonego w § 9 ust. 2 Umowy. Ponadto z uwagi na to, że Przedsięwzięcie nie zostało do dnia kontroli zakończone (planowany termin realizacji upływa w drugim kwartale 2026 r.), wskaźniki rzeczowe i ekologiczne nie zostały dotychczas osiągnięte.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z usunięciem stwierdzonych nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzono podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Katowice, dnia 16 grudnia 2025 r.

Kontroler

Marek Matysek

St. inspektor kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach